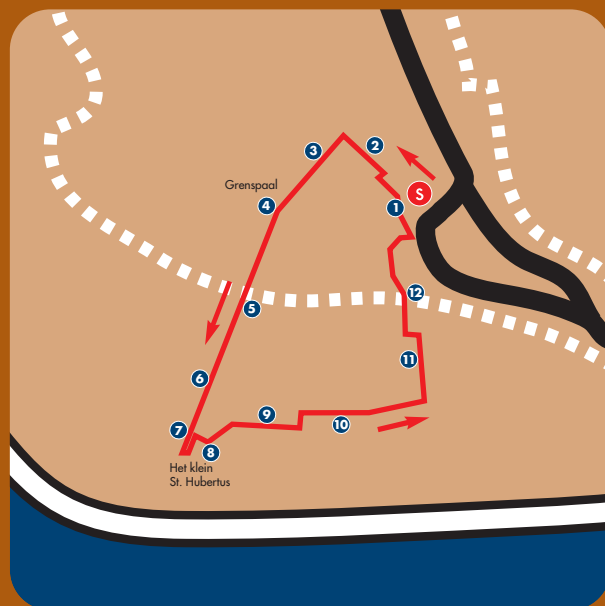

Routekaart

S
start
route

Sla op de T-splitsing linksaf.
U komt nu op een pad met mul zand. U loopt langs het Aalderinksveld. Op dit pad kunt u sporen van het volgende wild tegenkomen:

- Prenten van een das. Ver voor de tenen uitstekende nagels zijn typisch voor de das, vaak worden er maar 4 van de 5 afgedrukt. Lengte 45-50 mm, gemeten zonder de nagelafdrukken.
- Prenten van een wild zwijn. De bijklauwen van het wilde zwijn zijn in de zachte bodem duidelijk zichtbaar. Dit zijn prenten van een volwassen keiler (mannetjesvarken). Lengte van de afdrukken tot 12 cm.
- Prenten van een rustig lopend hert. De bijklauwen zijn hier door de stevige bodem niet afgedrukt. Lengte 6-12 cm.
- Prenten van een vluchtig ree. De hoefjes zijn gespreid wat bij een rustig trekkend ree niet zo is. Lengte 3-5 cm.

Das

Wild Zwijn

Edelhert

Ree

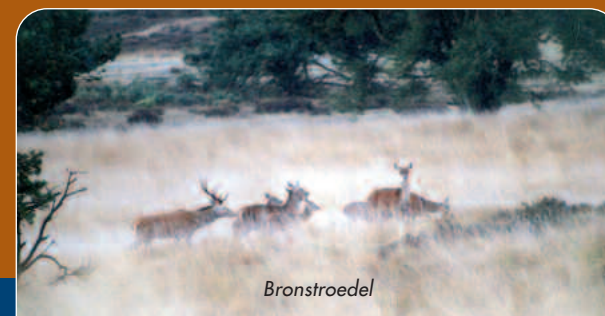
Ga aan het eind van het pad met de bocht mee naar links. U bevindt zich nu op een Koningsweg.
Koning-Stadhouder Willem III legde deze wegen tussen 1685 en 1700 aan voor de parforcejacht (hondenjacht). Twee van deze koningswegen liepen door het Park; van paleis Het Loo naar kasteel Doorwerth en van de Ginkel naar 't Hof van Dieren. Ze kruisten elkaar dicht bij de zuidoostelijke punt van het Aalderinksveld. Er is maar weinig overgebleven van deze wegen. Op oude kaarten komen ze nog gedeeltelijk voor.

Neem het eerste pad rechts (bij een paaltje met een geel/rood bordje).
Nu komt u in het gedeelte van het Park waar veel nestkasten hangen. Deze zijn vooral bedoeld voor mezen, bonte vliegenvangers en gekraagde roodstaarten. Ze worden al jarenlang beheerd door de Universiteit Wageningen voor wetenschappelijk onderzoek.

Blijf dit pad volgen tot de Y-splitsing en houd links aan.
Bij de viersprong rechtdoor en bij de volgende viersprong linksaf. (Links een boom met nestkastje 158). U passeert een eikenbos. Vroeger werd looistof gewonnen uit de schors van de eik. De eiken werden om de acht tot tien jaar gekapt. Maar door de komst van chemische middelen vond de schors geen aftrek meer. Alle telgen werden daarom gekapt, met uitzondering van één zogeheten 'spartelg'. Zo veranderde het eikenhakhoutbos in een spartelgenbos.

Ga aan het einde van het pad linksaf. Bij de T-splitsing rechtsaf.
U loopt nu op een opvallende holle weg. Dit is een schaapsdrift. De schapen werden langs deze wegen, aan de zij-kanten begroeid met eiken en vroeger ook bramenstruiken, naar de heidevelden gedreven, om 's avonds weer terug te keren in de potstal. De mest uit de potstal, met heideplaggen vermengd, werd gebruikt om de akkers te bemesten.

U steekt het fietspad over en vervolgt de lichtblauwe route. Bij de kruising linksaf de weg op en terug naar het beginpunt.

Bronstroedel

€1,-

grenspalen route

bezoekersinformatie:

tel.: 0900 464 38 35 (20 c/min)

www.hogeveluwe.nl informatie@hogeveluwe.nl

200000005102

STICHTING HET NATIONALE PARK
DE HOGE VELUWE

grenspalenroute

Zwerftocht langs oude grenspalen, geplaatst in 1757, die de scheiding aangeven tussen de gemeenten Arnhem en Ede. En een ontdekkingstocht door het verborgen land van de Hoge Veluwe. Deze wandeling vertelt u veel over de geschiedenis van het gebied. Maar ook de prachtige natuur in dit rustige deel van het Park is verrassend. Zoals de beslotenheid van een fijnsparrenbos en de weidsheid van het Oud Reemster Veld. Het is een aantrekkelijk gebied voor wild, u komt onderweg veel sporen tegen. Ook veel vogels nestelen hier.

**Start: Kemperbergerweg, bocht Stadsdennen/Roggekamp (zie plattegrond achterzijde).
Lengte: 4,8 km. Duur: circa 1,5 uur.**

In het begin van de route komt u door een bosgebied met een grote verscheidenheid aan boomsoorten zoals lariks, grove den, beuk, fijnspar, douglasspar, acacia en berk. Vervolgens loopt u door een beukenlaan met oude en nieuw geplante bomen. Tijdens uw tocht komt u ook langs plaatsen waar nog sporen te zien zijn van menselijke bewoning uit eind 19e eeuw en een dijklichaam van een voormalig spoorlijntje uit de Tweede Wereldoorlog. Verder vindt u alle landschapstypes van de Hoge Veluwe, met uitzondering van stuifzand.

Neem het pad met rechts van u een paaltje met een rood/geel bordje. Volg dit pad tot aan de kruising. Steek schuin naar rechts over en vervolg het pad rechtdoor (niet rechtsaf slaan).

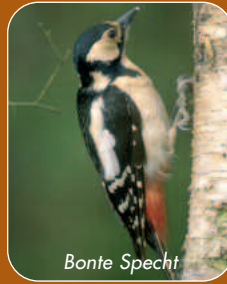
Rechts van de weg komt u langs een fijnsparrenbos (grote kerstbomen). Loop hier naar binnen en ervaar de sfeer van een dicht bos met hoge bomen. Hier zult u ook veel sporen en uitwerpselen van dieren tegenkomen.

Ga terug naar het pad en vervolg uw route. Aan het eind van het pad linksaf.

In deze bomenrij van oude en soms verrotte beuken is duidelijk een aantal grote ovaalvormige gaten te zien, gemaakt door de zwarte specht. Kauwenfamilies 'kraken' deze nestopeningen voor eigen gebruik. De kleinere gaten zijn gemaakt door de grote bonte specht maar worden ook gebruikt door spreeuwen, boomklevers of

Zwarte Specht

Bonte Specht

bonte vliegenvangers. De zwarte specht is een grote vogel. Het mannetje heeft een rode kap, het vrouwtje is alleen rood aan de nek. De roffel van de grote bonte specht duurt ongeveer een seconde en dit kun je goed horen in het bos. Een specht vliegt meestal niet zo ver: hij gaat rustig van de ene boom naar de andere. Daarbij houdt hij telkens zijn vleugels even stil. De specht heeft een langzame, golvende vlucht.

Volg dit lange pad dat parallel loopt aan de dubbele rij beukenbomen. Na ongeveer 500 meter ziet u aan uw rechterhand de eerste grenspaal van deze route.

In 1757 werden stenen palen geplaatst om de grens aan te geven tussen de gemeente Arnhem en Ede of zoals men het toen noemde: "Het setten van stene paelen op de Limit-Scheijding tusschen het landrostampt van Veluwe soo ver het ampt van Ede gaat en het Schependom van Arnhem". De paal werd op een pol geplaatst. Een pol werd opgebouwd uit heideplaggen, met zand opgevuld en met plaggen afgedekt. Van Terlet tot de stadsgrens van Arnhem hebben twaalf grenspalen gestaan. Binnen het raster van het park staan nog steeds drie grenspalen. Aan uw rechterhand ziet u een weiland, dat nu als wildweide dient. Op deze plaats heeft Carel Aalderink in 1866 een boerderijtje gebouwd. De contouren van de huisplaats zijn nog te herkennen aan het vierkant van

Grenspaal

oude houtwallen, oorspronkelijk beplant met allerlei struiken om het wild buiten te houden. Nu staan er alleen nog uitgegroeide eiken. Midden op de weide zijn restanten van een oude waterput te vinden. De Kröllers kochten het gebied in 1916 met als doel het uitbreiden van hun jachtterrein. Pas in 1926 werd de boerderij afgebroken.

Zandverstuiving

Volg dit pad tot aan de kruising met het fietspad.

Steek het fietspad over en vervolg de route rechtdoor.

Rechts ligt het Oud-Reemsterveld, een voormalige zandverstuiving. De overbeweiding met schapen en het steken van plaggen voor de schaapskooi had tot gevolg dat het zand ging verstuiven. In het midden van de 19e eeuw bestond de Veluwe voor ruim de helft uit stuifzand. Links ligt een begroeide wal met berken, dit is het tracé van een spoorlijn, die tijdens de Tweede Wereldoorlog werd gebruikt ter bevoorrading van Fliogerhorst Deelen en de beroemde vluchtleidingsbunker Diogenes. Op het talud, met aan beide zijden een rij berken, lagen de bielzen voor deze bommenlijn, die in september 1941 in gebruik werd genomen. Deze liep van Wolfheze naar Deelen.

Blijf het pad volgen tot u linksvoor een wei ziet.

Bij de volgende grenspaal rechtdoor lopend ziet u drie hoge, oude bomen keurig op een rij staan. Het zijn een Amerikaanse eik en twee lindes. Rechts voor de heuvel stond het boerderijtje Het Dal. In dit huis woonde een zoon van Carel Aalderink: Jan Aalderink. De bomen beschermde het huis tegen al te grote hitte in de zomer. Ook hier zijn de omtrekken van de huisplaats met de restanten van de oude houtwallen nog te herkennen. Volgens een koopakte uit 1905 moet er ook een schaapskooi gestaan hebben, maar daarvan is op oude kaarten niets terug te

vinden. De boerderij was klein, lag ver van de bewoonde wereld, en het leven op de hoeve was hard en arm. Tot 1936 is de boerderij in gebruik geweest, daarna is hij afgebroken. Het Dal ontleent zijn naam waarschijnlijk aan zijn ligging in een oud erosiedal uit de laatste ijstijd. Na strenge vorst en hevige sneeuwval kan het dooiwater in dit dal niet weg, waardoor het gebied onderloopt. Dit gebeurde onder andere in 1940. Als u bij de drie bomen naar rechts de heuvel oploopt, heeft u een prachtig weids uitzicht over het Oud-Reemster Veld. Schuin naar links ziet u het oude hoge geboomte rondom Oud Reemster en recht vooruit is het Bosje van Staf te zien.

Ga terug naar de grenspaal en sla rechtsaf.

De grote bonte specht is ook bekend om het gebruik van de zogenaamde 'smidse'. De vogel klemt dan dennenkegels tussen de schors van een grove den of in een spleet van bijvoorbeeld een eikenboom zodat op die manier vrij eenvoudig de zaden er uit gepeuter kunnen worden. Is de dennenkegel leeg dan wordt hij eenvoudigweg gedumpt zodat na enige tijd onder de eikenboom een grote berg dennenappels ligt.

Spoorlijn Aalderinksveld